

Vaikų privatumo apsauga internete

Europos Komisija – Teisingumo generalinis direktoratas
Iš dalies finansuoja
Pagrindinių teisių ir pilietybės programa

Kas tai yra asmens duomenys?

- Bet kuri informacija, susijusi su fiziniu asmeniu, kurio tapatybė gali būti tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyta.
- vardas, pavardė, pravardė
- gimimo data
- namų adresas
- elektroninio pašto adresas
- telefono numeris
- nuotrauka
- prisijungimo prie interneto svetainių duomenys
vartotojo vardas, slaptažodis, susirašinėjimas
- ir kt.

Filmas “Justas”

Pavojus: internete galite susidurti su asmenimis, prisistatančiais ne tuo, kuo jie yra, ir turinčiais piktų kėslų.

Filmas “Justas”

Patarimai (I):

- Atsargiai elkitės su naujais pažįstamais internete – kad ir koks nuoširdus bendravimas būtų virtualioje erdvėje, neatskleiskite savo kontaktinių duomenų – adreso, telefono numerio, mokyklos, kurioje mokotės, taip pat ir kitos privačios informacijos (atostogų planai, namuose esančios vertybės ir kt.), kol nežinote tikrųjų naujo pažįstamo ketinimų.

Filmas “Justas”

Patarimai (II):

- Būkite budrūs! Aklai netikėkite tuo, ką sako nepažįstami internete ar tuo, ką randate interneto svetainėse. Interneto turinį gali kurti visi ir jis – nereguliuojamas!
- Papasakokite tėvams ar kitiems suaugusiems, kuriais pasitikite, apie naujus pažįstamus internete, ypač tuos, kurie atrodo įtartini.

Filmas “Justas”

Patarimai (III):

- Tegu interneto draugai ir lieka internete. Nesusitikite su jais akis į akį!
- Jei vis tik nusprendėte su internetiniu draugu susitikti realybėje, venkite atokių, nežinomų vietų, tamsaus paros meto. Į susitikimą neikite vieni. Apie susitikimą būtinai pasakykite suaugusiems, kuriais pasitikite.

Filmas “Justas”

Patarimai (IV):

- Jei bendravimas su nauju pažįstamu kelia įtarimų, jaučiatės persekiojamas, pasistenkite tokį bendravimą nedelsiant nutraukti bei blokuokite nepageidaujamos informacijos siuntėją.
- Jei sulaukiate grasinimų, priekabiavimo, nepadorių tekstų ar patyčių, išsaugokite juos kaip įkalčius ir kreipkitės pagalbos į suaugusiuosius.

Filmas “Papildymas”

Pavojus: piktavaliai, perėmę Jūsų prisijungimo prie įvairių interneto svetainių duomenis (prisijungimo vardus, slaptažodžius), gali apsimesti Jumis (pasisavinti Jūsų tapatybę elektroninėje erdvėje) ir padaryti žalos Jums bei Jūsų draugams.

Filmas “Papildymas”

Patarimai (I):

- Jei iš draugų pradėdote gauti įtarimą keliančias žinutes, paskambinkite jiems ar susisieki su jais kitu būdu realybėje ir įsitikinkite, kad tai tikrai jie, o ne piktavaliai ar kenkėjiška programinė įranga siunčia žinutes.

Filmas “Papildymas”

Patarimai (II):

- Niekam, netgi draugams ar svetainių administratoriais prisistatantiems asmenims, neatskleiskite prisijungimo prie interneto svetainių vardų ir slaptažodžių.
- Atkreipkite ypatingą dėmesį kurdami slaptažodžius, jog jie nebūtų lengvai atspėjami, nesikartotų. Slaptažodžius periodiškai keiskite. Siekdami užkirsti kelią slaptažodžio vagystei, nuolat atnaujinkite antivirusines programas.

Filmas “Papildymas”

Patarimai (III):

- Jei išaiškėja, kad prisijungimo duomenys tapo žinomi tretiesiems asmenims, imkitės priemonių kuo greičiau juos pakeisti ir taip užkirsti kelią neteisėtai naudotis Jūsų tapatybe.
- Atsiminkite, jog slaptažodis yra tapatybės įrodymas. Už bet kokius veiksmus, padarytus naudojant Jūsų slaptažodį, būsite atsakingas Jūs.

Filmas “Papildymas”

Patarimai (IV):

- Būkite budrūs ir netikėkite elektroninio pašto ar trumposiomis (SMS) žinutėmis, kurių pagalba sukčiai siekia sužinoti Jūsų prisijungimo vardus, slaptažodžius, saugos kodus ar kitus asmens duomenis. Patikimos kompanijos ar bankai niekada nereikalauja pateikti šių duomenų nurodytu būdu.

Filmas “Papildymas”

Patarimai (V):

- Gavus el. laišką ar trumpąją žinutę, praneškite įstaigai ar bankui, kurio atstovu apsimeta sukčius.
- Jei iškilo pavojus Jūsų privatumui, kurio pašalinti neturite galimybės, kreipkitės į interneto svetainės administratorių ir prašykite nedelsiant išspręsti problemą.

Filmas “Darbo pokalbis”

Pavojus: internete viešai paskelbta informacija išlieka labai ilgai, siekis ją panaikinti gali kainuoti daug pastangų ir laiko, o su ja susipažinti gali bet kas.

Filmas “Darbo pokalbis”

Patarimai (I):

- Prieš skelbdami internete savo nuomonę, komentarus įvairiomis temomis gerai pagalvokite, ar tai neturės Jums įtakos ateityje (pvz., ieškant darbo, bendraujant su draugais ir pan.).

Filmas “Darbo pokalbis”

Patarimai (II):

- Nors atrodo, kad virtualioje erdvėje galima elgtis laisviau, tačiau nepamirškite, kad ten esate toks pat realus kaip ir namuose ar klasėje.
- Norėdami sužinoti, kaip atrodote virtualioje erdvėje, įveskite savo duomenis (vardą, pavardę, slapyvardį) į interneto paieškos sistemą (pvz., “google”).

Filmas “Darbo pokalbis”

Patarimai (III):

- Jei virtualus “atvaizdas” Jūsų netenkina, imkitės priemonių pašalinti nepageidaujamą informaciją iš atitinkamų interneto svetainių.
- Venkite registruotis suaugusiems skirtose svetainėse
  - tokiu atveju dalį kaltės dėl privatumo pažeidimų teks prisiimti Jums patiems.

Filmas “Darbo pokalbis”

Patarimai (IV):

- Nekenkite kitų reputacijai internete – neplatinkite asmeninių nuotraukų be jų sutikimo, nepažeiskite kitų asmenų teisių reiškdami apie juos savo mintis.
- Prisiminkite, kad internete paliktas Jūsų elektroninis pėdsakas gali sekti Jus visą gyvenimą.

Filmas “Žvaigždė”

Pavojus: neapdairiai internete platinamus asmens duomenis (nuotraukas, elektroninio pašto adresus ir kt.) tretieji asmenys gali panaudoti reklamai, nepageidaujamų elektroninio pašto pranešimų siuntimui ir kitiems komerciniams tikslams.

Filmas “Žvaigždė”

Patarimai (I):

- Neskelbkite internete viešai savo nuotraukų, nes tokiu atveju prarandate galimybę kontroliuoti tolesnį jų panaudojimą.
- Prieš pateikdami elektroninio pašto adresą įvairiose interneto svetainėse, susipažinkite su svetainės naudojimosi taisyklėmis ir/ar privatumo politika.

Filmas “Žvaigždė”

Patarimai (II):

- Venkite registruotis svetainėse, kurių privatumo politikoje nurodoma, kad “registruodamasis vartotojas besąlygiškai sutinka, kad jo asmens duomenys būtų naudojami tiesioginės rinkodaros tikslais” ar pan. – vėliau gali būti sudėtinga atsisakyti nepageidaujamų pranešimų.

Filmas “Žvaigždė”

Patarimai (III):

- Žinokite, kad dėl Jūsų elektroninio pašto adreso ar kitų duomenų naudojimo tiesioginės rinkodaros tikslais turite duoti atskirą sutikimą (pvz., uždėti “varnelę” ties laukeliu “sutinku”), kurį bet kada vėliau galite atšaukti. Būtinai pasidomėkite, ar interneto svetainė suteikia tokią galimybę – taip bus daug lengviau apginti teisę į privatumą.

Filmas “Žvaigždė”

Patarimai (IV):

- Nepageidaujamų pranešimų siuntėjai turi savų tikslų – kad Jūs pirktumėte tam tikras prekes, žaistumėte tam tikrus žaidimus ir t.t. – pagalvokite, ar jų paveikti tikrai geriausių būdu panaudojate kišenpinigius, ar tokie pranešimai netrikdo Jūsų nepageidaujamu metu?

Filmas “Žvaigždė”

Patarimai (V):

- Neviešinkite ir nekeiskite kitų asmenų nuotraukų. Nors Jums tai gali atrodyti nekaltas pokštas, žinokite, kad už tokius veiksmus galite būti patrauktas atsakomybėn už garbės ir orumo įžeidimą bei asmens duomenų naudojimą neteisėtu tikslu.

Filmas “Dalintis per daug”

Pavojus: internete neapdairiai paskelbtas privataus gyvenimo detales gali sužinoti nepageidautini asmenys.

Filmas “Dalintis per daug”

Patarimai (I):

- Būkite atidūs, rinkdamiesi draugus socialiniuose tinkluose – pagalvokite, ar visi jie galėtų būti (yra) Jūsų draugai realiame gyvenime?

Filmas “Dalintis per daug”

Patarimai (II):

- Registruodamiesi socialiniuose tinkluose, pažinčių svetainėse atidžiai pasirinkite privatumo nustatymus – atkreipkite dėmesį į tai, kad pradiniai nustatymai dažnai leidžia matyti Jūsų profilio informaciją visiems registruotiems svetainės vartotojams. Juk visi jie nėra Jūsų draugai, todėl pasirinkite tinkamus apribojimus.

Filmas “Dalintis per daug”

Patarimai (III):

- Pagalvokite, ar visiems virtualiems draugams tikrai norite atskleisti savo dienoraštį, mintis, kitas ypač privačias detales? Ar tai, ką pateikiate internete, norėtumėte jiems pasakyti realiame gyvenime – klasėje, kieme, vakarėlyje?

Filmas “Dalintis per daug”

Patarimai (IV):

- Jei galite neteikti savo asmens duomenų – neteikite, prisistatykite pseudonimu (angl. nickname). Jei interneto svetainė ar asmuo kelia įtarimų, naudokite vienkartinį ar anoniminį elektroninio pašto adresą.
- Neskelbkite savo ar kitų asmenų ypatingų asmens duomenų (t.y. duomenų, susijusių su sveikata, rasine ar etnine kilme (tautybe), religiniais įsitikinimais, teistumu ir kt.).

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- **Teisė būti informuotam apie asmens duomenų tvarkymą:**

- Asmuo, atsakingas už interneto svetainės turinį (duomenų valdytojas) privalo suteikti informaciją apie savo tapatybę (pavadinimą, buveinės adresą) ir tikslus, kuriais ketina tvarkyti asmens duomenis (pvz., paskyros aptarnavimas, tiesioginė rinkodara ir pan.). Ši informacija turi būti prieinama prieš Jums pateikiant asmens duomenis.

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- **Teisė būti informuotam apie asmens duomenų tvarkymą:**

- Priklausomai nuo situacijos, gali būti pateikiama ir kita informacija – pvz., kokius savo asmens duomenis privalote pateikti ir kokios yra duomenų nepateikimo pasekmės, duomenų subjekto teisių įgyvendinimo tvarka ir kt.

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- **Teisė būti informuotam apie asmens duomenų tvarkymą:**
  - Jei prieš tai nurodytos informacijos nerandate interneto svetainėje, ją turite teisę gauti kreipęsi nurodytu el. pašto adresu, kuris paprastai pateikiamas skiltyje “Kontaktai”, “Susisiekite su mumis” ar pan.

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- **Teisė susipažinti su savo asmens duomenimis ir kaip jie yra tvarkomi:**
  - pateikdamas duomenų valdytojui asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, turite teisę gauti informaciją, iš kokių šaltinių ir kokie Jūsų asmens duomenys surinkti, koku tikslu jie tvarkomi, kokiems duomenų gavėjams teikiami ir buvo teikti bent per paskutinius vienus metus.

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- **Teisė susipažinti su savo asmens duomenimis ir kaip jie yra tvarkomi:**
  - Nurodytą informaciją duomenų valdytojas privalo Jums pateikti per 30 kalendorinių dienų nuo kreipimosi dienos.
  - Kartą per kalendorinius metus tokia informacija teikiama neatlygintinai, kitais atvejais atlyginimo dydis negali viršyti duomenų teikimo sąnaudų.

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- **Teisė reikalauti ištaisyti, sunaikinti savo asmens duomenis arba sustabdyti tvarkymo veiksmus:**
  - Jei nustatėte, kad Jūsų asmens duomenys yra neteisingi, neišsamūs ar netikslūs, turite teisę pateikti prašymą (rašytine, žodine ar kita forma) duomenų valdytojui, o jis nedelsdamas privalo asmens duomenis patikrinti ir ištaisyti neteisingus, neišsamius, netikslius asmens duomenis ir (arba) sustabdyti tokių asmens duomenų tvarkymo veiksmus, išskyrus saugojimą.

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- **Teisė reikalauti ištaisyti, sunaikinti savo asmens duomenis arba sustabdyti tvarkymo veiksmus:**
  - Jei nustatėte, kad asmens duomenys yra tvarkomi neteisėtai, nesąžiningai, ir kreipėtės į duomenų valdytoją, jis nedelsdamas privalo neatlygintinai patikrinti asmens duomenų tvarkymo teisėtumą, sąžiningumą ir Jūsų prašymu (išreikštu rašytine forma) nedelsdamas sunaikinti neteisėtai ir nesąžiningai sukauptus asmens duomenis ar sustabdyti tokių asmens duomenų tvarkymo veiksmus, išskyrus saugojimą.

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- **Teisė reikalauti ištaisyti, sunaikinti savo asmens duomenis arba sustabdyti tvarkymo veiksmus:**
  - Asmens duomenys taisomi ir naikinami arba jų tvarkymo veiksmai sustabdomi pagal duomenų subjekto tapatybę ir jo asmens duomenis patvirtinančius dokumentus.

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- **Teisė reikalauti ištaisyti, sunaikinti savo asmens duomenis arba sustabdyti tvarkymo veiksmus:**
  - Duomenų valdytojas privalo nedelsdamas Jums pranešti apie atliktą ar neatliktą asmens duomenų ištaisymą, sunaikinimą ar asmens duomenų tvarkymo veiksmų sustabdymą.

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- **Teisė nesutikti, kad būtų tvarkomi Jūsų asmens duomenys:**
  - Kai duomenys tvarkomi ar ketinami tvarkyti tiesioginės rinkodaros tikslais, Jūs turite teisę nesutikti, kad būtų tvarkomi Jūsų asmens duomenys, nenurodydamas nesutikimo motyvų.
  - Šiuo atveju duomenų valdytojas privalo nedelsdamas ir nemokamai nutraukti asmens duomenų tvarkymo veiksmus.

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- **Teisė nesutikti, kad būtų tvarkomi Jūsų asmens duomenys:**
  - Kitais atvejais savo nesutikimą reikia teisiškai pagrįsti.
  - Jūsų prašymu duomenų valdytojas privalo pranešti Jums apie asmens duomenų tvarkymo veiksmų nutraukimą ar atsisakymą nutraukti duomenų tvarkymo veiksmus.

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- Duomenų valdytojas turi motyvuotai pagrįsti atsisakymą vykdyti Jūsų prašymą įgyvendinti Jūsų, kaip duomenų subjekto, teises. Atsakymas Jums turi būti pateiktas ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo kreipimosi dienos.
- Jeigu Jūsų prašymas išreikštas rašytine forma, duomenų valdytojas turi pateikti atsakymą raštu.

Jūsų, kaip duomenų subjektų, teisės

- Jei duomenų valdytojo atsakymas Jūsų netenkina arba duomenų valdytojas jo nepateikė, per 3 mėnesius nuo atsakymo iš duomenų valdytojo gavimo dienos (arba per 3 mėnesius nuo tos dienos, kada baigiasi terminas pateikti atsakymą) galite pateikti skundą **Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai**.

Kur kreiptis, jei teisė į privatumą pažeista?

- Apie nesklandumus nedelsiant praneškite interneto svetainės administratoriui el. paštu arba ieškokite tokiems pranešimams skirto specialaus mygtuko tinklalapyje.

Kur kreiptis, jei teisė į privatumą pažeista?

- Skundus dėl neteisėto asmens duomenų skelbimo, platinimo, naudojimo internete, išskyrus visuomenės informavimo priemonėse, nagrinėja **Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija:**

A. Juozapavičiaus g. 6/Slucko g. 2, LT-09310 Vilnius

Tel. (8 5) 271 2804

www.ada.lt

Kur kreiptis, jei teisė į privatumą pažeista?

- Asmens duomenų tvarkymą visuomenės informavimo priemonėse (interneto naujienų portaluose, elektroniniuose dienraščiuose ir kt.) prižiūri **Žurnalistų etikos inspektorius:**

Šeimyniškių g. 3A, LT-09312 Vilnius

Tel. (8 5) 223 73 10

<http://www3.lrs.lt/pls/inter/zetika>

Kur kreiptis, jei teisė į privatumą pažeista?

- Pranešimus apie nelegalų turinį internete fiksuoja **Ryšių reguliavimo tarnyba**.
- Radus pedofilinio, pornografinio, rasinę ir tautinę neapykantą kurstančio pobūdžio informaciją, apie tai galima pranešti karštąja linija tinklalapyje www.draugiskasinternetas.lt, arba el.paštu cert@cert.lt, arba telefonu (8 5) 210 5679.

Kur kreiptis, jei teisė į privatumą pažeista?

Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga

Plačioji g. 10, LT-01308 Vilnius

Tel./faks. (8~5) 210 7176

el. paštas: vaikams@lrs.lt

- Ši įstaiga nagrinėja skundus dėl vaiko teisės į asmeninį gyvenimą, bendravimą, susirašinėjimo slaptumą ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimus. Vaikas į šią įstaigą gali kreiptis savarankiškai.

Kur kreiptis, jei teisė į privatumą pažeista?

- Jei įtariate, jog sukčiai neteisėtai pasisavino jūsų pinigus ar padarė kitos žalos, kreipkitės į **Lietuvos kriminalinės policijos biuro Nusikaltimų elektroninėje erdvėje tyrimo skyrių:**

el. paštu cyberpolice@policija.lt

tel. (8 5) 271 79 98

www.cyberpolice.lt

Kur kreiptis, jei teisė į privatumą pažeista?

- Dėl turtinės ir neturtinės žalos atlyginimo reikia kreiptis į teismą.
- Emocinę paramą ir konsultacijas teikia:
  - Vaikų linija tel. 8-800-11111
  - Jaunimo psichologinės paramos centras tel. 8-800-28888

Kur kreiptis, jei teisė į privatumą pažeista?

- Jei tiksliai nežinote, kur kreiptis konkrečiu atveju, paskambinkite į vieną iš nurodytų institucijų ir paklauskite patarimo – jei įstaiga pati negalės išspręsti Jūsų problemos, specialistai visada patars, kas gali Jums padėti ir kur derėtų kreiptis.

Saugokite savo privatumą!

Dėkojame už dėmesį!

Projekto tinklalapis: www.eprivatumas.lt

Kontaktai:

S. Konarskio g. 49-604, Vilnius

Tel./faks. 852310711

info@vartotojai.lt

